

PREOTULU ROMANU.

DIARIU BASERICESCU

SCOLASTICU si LITERARIU.

*Buzele preotului voru pazi sciinti'a si lege voru
cerca din gur'a lui, Malachi'a c. II. v. 7.*

Nrulu IV.

16 FEBRUARIU.

An. X. 1884.

Asiediamentele sacre ale cultului divin din Santele Paraseme.

— *Studiu ritualu premiatu cu 100 franci.* —

(Urmare.)

Partea Prima.

7. Introducere s'eu pregratire la S. Paraseme.

Dupa-cum s'a d'isu scopulu principalu alu sânteloru Parasemi in partea-i insemnata este subiectivu, adeca pregatirea sufletesca a credintiosiloru la int'empinarea serbatorei Inviarei.

S. baserica, cá o mama grigitória cunoscându preabine greutatile cáscigarei curatiei sufletesci, precumu si slabitiunile sufletesci si trupesci ale credintiosiloru intru suportarea lupteloru: pre urm'a sântiloru Parinti a asediatu unu tempu de pregatire, mai 'nainte de inceperea curgerei acestoru lupte. In acestu tempu adeca, s. baserica propune credintiosiloru sei unele esemple indemnatórie, prin care de o parte doresce a-i introduce in spiritulu adeveratu crestinescu alu postului, si a-i indemná la imbraçisiarea acelu v'ertuti fara de care postulu nu are neci unu pretiu moralu; éra de-alta parte voiesce se-i intarésca intru sustinerea lupteloru cu cunóscearea indurarei domnediesci; cá astufeliu cunoscându isvorulu si temeulu infrânareii adeverate si punendu-si in anima convingerea despre indurarea nemesurata a lui D-dieu, cá dóue recerintie de frunte ale intórcerei: pre incetu si treptatu se se pregatésca spre implinirea adeverata si folosítoria a noianului celui mare, a postului celui de Domnedieu daruitu.

Introducerea, respective pregătirea acést'a — precumu dejá s'a amintitu — se incepe cu 3 septemâni mai 'nainte de intrarea Paresemiloru, adeca cu începerea Triodului séu cu Dominec'a Vamesiului sí a Fariseului.

Se consideramu dara cuprinsulu oficiului sacru din acestu restempu de pregătire.

8. Dominec'a Vamesiului sí a Fariseului.

Cu acésta domineca se incepe pregătirea la sântele Paresemi.

Dominec'a acést'a se numesce astufeliu de dupa cuprinsulu s. Evangelie, intru câtu adeca in acésta domineca se cetesce „sânt'a si sântít'a Evangelia a esemplului Vamesiului sí a Fariseului.“¹⁾

Parabol'a vamesiului sí a fariseului dîsa de càtra Mântuitoriu, intr'o icóna chiara lamuresce frumseti'a vértutei umilintiei sí reutatea superbiei, precumu sí resplat'a ambeloru.

Sí óre pentru-ce s'a asediatu cá chiaru acésta parabola sè se cetésca in acésta I. Domineca a pregătirei?

Causele pentru cari santii Parinti intielectiesce au asediatu cá cu acésta parabola sè se incépa pregătirea la sântele paresemi, sí cá intregu oficiulu doiosu se aiba de obiectu cuprinsulu acesteia: avemu se le cautamu de-o parte in istori'a caderei, respective a rescumperarei nóstre obiective si subiective, éra de alta parte in insa-si natur'a sí scopulu postului.

Scimu adeca, cà pecatulu mândriei, alu sumetiei a fostu caus'a caderei atátu a ângeriloru câtu sí a protoparintiloru nostri. — Acelu vitiu a facutu din ângeri diavoli, — din amicu sí fiu, inimizii si straini lui Domnedieu, — acelu peccatu a causatu càderea sí pedepsirea neamului omenescu. — Precându din contra se scie cà mântuirea lumei s'a facutu prin negrait'a sí domnedieesc'a umilintia a Fiiului lui Domnedieu. Acest'a desí „erá sí este Fiiu lui Domnedieu, stralucirea marirei sí chipulu statului Lui, — desí a portatu tóte cu cuventulu poterei sale,²⁾ totusi „s'a facutu sub lege, cá pre cei de sub lege se-i rescumpere“, — totu-si „a luatú chipulu sierbului sí s'a facutu ascultatoriu pâna la mórtea crucei.“³⁾

¹⁾ Luc. XVIII, 9 seq. ²⁾ Evr. I, 3. ³⁾ Philips. II. 6 seq.

Apoi în ce stă natur'a, temeiulu și scopulu postului? În ce? decâtu în înfrânare, abnegare, supunere de bunăvoia legei firei și a bisericeii, — temeiulu acelu'a este umilintea nefăciarăta, — éra scopulu: lupt'a contr'a pofteloru, patimeloru sufletulu și ale trupulu, lupta contr'a legei trupulu, a diavolulu și ispiteloru necurmăte ale acelu'a.

Dreptu aceea propunendu-ne s. biserica pre cea de-ântăia Domineca de pregătire esemplulu Vamesiulu și alu Fariseulu, acést'a o face din aceea cauza vederata și din acelu motivu moralu, că înainte de tóte se reimprospetede în memori'a credintiosiloru aceea cunóscere că caus'a caderii nóstre dela Domnedieu dintru începutu fú sumeti'a, éra a rescumperarei nóstre umilintea lui Christosu.

Apoi că avendu acésta cunosciintia, în caletori'a vietiei nóstre și a bunatatoru (postului) și noi cei ce dorimu a dobândi selasluirea bucuriei cei fóra de capetu, luandu dela Christosu esemplulu mantuirei, se urmamu naravuriloru lui Christosu și umilintei Lui, ¹⁾ — se cunóscemu spurcatiunea sumetiei, frumséti'a și folosulu umilintei; și asemenându-ne Vamesiulu se urimu trufi'a și se înbraçisiamu umilintea. ²⁾ — Pentru-că, precum Christosu prin umilintea sa a învinsu sumeti'a de-ântăiu și în trupulu seu a redicatu pecatele lumei pre lemnu ³⁾ și s'a facutu curătire de pecatele a tóta lumea ⁴⁾ împacându-ne cu Domnedieu, astufeliu și noi intrarmandu-ne în decursulu postului cu aceea virtute vomu poté sustiené nu numai ostenelele postirei și luptele contra tentatiuniloru, ci vomu câscigá înaltia și mantuirea sufletésca, bine însemnandu că acelu'a nu însiéla carele a dîsu „că celu ce se înaltia, se vá umili, și celu ce se umilesce, se vá înaltia!“ ⁵⁾

Si déca întru adevéru santele Pareseme au de scopu considerarea și cunóscerea ordulu și starei primitive ale darulu calcate de Adamu celu de-ântăiu prin pecatulu lemnulu, și restituirea acelu ordu prin umilintea nemesurata alu acelu de alu 2-le Adamu pre lemnulu crucei; — déca santele Pareseme au de scopu a ne înaltia la însuirea cu-

¹⁾ Trop. 2. od'a VI., od'a IX. Dom. Vames. ²⁾ Mar. od'a III. ³⁾ I. Petru c. II. v. 24. ⁴⁾ I. Io. II. 2. Cfr. od'a IV. Dom. Vam. ⁵⁾ Evang. dfilei, — Cfr. Synaxariulu dfilei.

ratiei si santiei interne spirituale: atunci cu adeveratu nemica este mai frumosu si mai accomodatu, de câtu cá de locu la inceputulu acelu dîle santite, sè se propuna credintiosiloru cá de invetiatura si indemnu, virtutea umilintiei. Pentru-cà ce e umilinti'a? Nemica alta decâtu „temeli'a si inceputulu a tóta virtutea.“ (S. August.) Aceea este mam'a multoru virtuti, cà-ci din ea se nasce ascultarea, fric'a lui Domnedieu pacea, rabdarea, cu unu cuventu moralitatea, fóra de aceea dreptatea este desiérta. — Umilinti'a este arm'a cea mai puternica spre infrângerea diavolu'ni.¹⁾ Acestea tóte i-si afla espresiunea si adeverirea cuvenita în cuventele Mantuitoriului cá celu ce se inaltia umilise-vá — éra celu ce se umilisce inaltiá-se-vá.

Si óre cele pâna aci díse despre insemnatatea dispusatiunei bisericeii fačia de parabol'a Vamesiului si a Fariseului, aflà-se espresse aieve in officiulu sacru alu dîle? A buna séma.

Pentru-cà officiulu sacru alu dîle iu legatura cu Apostolulu si Evangeli'a dîle pre lînga reimprospetarea esemploru si a invetiatureloru lui Christosu²⁾ in feliurite forme descopere si recomanda frumséti'a, puterea, fructulu si resplat'a umilintiei, si condamna mandri'a rusinósa, trufi'a cea fóra mesura, cumplita, si inaltiarea cea urita,³⁾ cà-ci numai urmandu esemplulu lui Christosu si alu Vamesiului ne vomu poté aretá la judecat'a vecinica credintiosi nevinovati.⁴⁾

Nota 1. S'a dísu cá cu Domnec'a Vamesiului se incepe *Triodulu* séu officiulu divinu cuprinsu in cartea rituala numita „Triodu“ séu „trei cantari.“ — Cartea acést'a rituala se intrebuintiédia la officiulu divinu incepédu din Domnec'a Vamesiului si-a Fariseului pana in Sambat'a lui Lazaru respective pana la solemnitatea inviarei.

Triodu se numesce parte pentru aceea, pentru-cà pe cându in alte dîle ale anului bisericescu, Canonele constau din 9 ode ori cântari, pre atunci officiulu manecarei din Triodu, spre inchipuirea sânteii sí de viétia facatórei Treime

¹⁾ Cfr. od'a IV. Dom. Vam., — S. Thom, Vill. — Od'a VII.
²⁾ Trop. 3. 4. od'a IV. — od'a VI, — od'a IX. ³⁾ Od'a III. od'a IX, ⁴⁾ Icosu.

are numai 3 séu sí mai puține ode; — parte inse pentru aceea pentru că officiulu divin cuprinsu in Triodu, in cetiri sí cântari preste totu descopera pre scurtu tóte binefacerile s. Treime aretate dintru inceputu pâna la latîrea mântuirei, respective pâna la intemeierea bisericeii lui Christosu preste tóta façi'a pamêntului intru carea se aréta marirea s. Treime.

Cum sí prin cine s'a compusu Triodulu? La acést'a intrebare astufelin respunde Nicephor Call. Xantopulu, — compunatoriulu synaxarialoru cuprinse in Triodu: — Triodulu séu cele trei cântari mai ântâiu a compusu marele scrietoriu de stichuri Cosm'a pre septemân'a cea mare a patimiloru, asiediându cântari prin stichuri de pre margine (Craegransie) dupa numirea sânta mai a tóta dîu'a.

Pre acelu s. Parinte apoi intru compunerea ataroru cântari l'a urmaritu sí alti s.s. Parinti, sí mai cu séma Teodoru sí Iosifu Studiti, asiediându sí acomodându acelea cântari sí pre alte septemâni ale postului, dându apoi acelea osebite cântari tocmita cu stichuri, la monastirea numita Studitu, inse asiá cá la cântarile compuse de dênzii au mai adausu cântari sí de ale altoru s.s. Parinti.

9. Dominec'a Fiiului celui ratacitu séu a Curvariului.

Dominec'a acést'a se numesce a Fiiului ratacitu pentru aceea, pentru cá in acést'a se cetesce sânt'a sí sântít'a Evangelia a esemplului fiului celui ratacitu („curvariu“).

In parabol'a acést'a a Fiiului ratacitu, Mântuitoriulu ne pune in aintea ochiloru urmarea sumetiei adeca parasierea Parintelui cerescu, — reutatea pecatelor, urmarea sí pedéps'a acelor'a, — precumu sí indurarea nemarginita a lui Domnedieu façi'a de toti cei ce se intorcu câtra dênసు.

Se cunóscemu inse poterea tainei acesteii¹⁾ — dicu cu s. baserica — se vedemu caus'a sí scopulu asiediarei acestui esemplu evangelicu, — nu mai puçinu legatur'a ce-o are façi'a cu cuprinsulu oficiului sacru din Dominec'a trecuta.

Caus'a sí scopulu asiediarei acestui esemplu este vedeatu. Anume: cá de-o parte se cunóscemu uritiunea si reutatea pecatului, — care este urmarea sumetiei rusinóse, —

¹⁾ Stichir. Ins. dilei.

si petrunci de tristele urmări ale pecatului, asemenea fiului ratacitu se nu remânemu in pecatele nóstre, ci cu parere de reu se ne întórcemu la Tatalu celu cerescu, care cu bratiile deschise primesce pre cei ce se întorcu la dânsulu.

Legatur'a ce-o are cuprinsulu acest'a alu evangheliei sí alu întregului officiu cu scopulu Parasemelu inca e chiara, cà-ci parasemele tientescu spre mântuirea sufletésca a credintiosiloru.

Éra legatur'a ce o are insemnatatea acestei Domineci cu Dominec'a Vamesiului sí a Fariseului este urmatéri'a:

In Dominec'a Vamesiului ne-amu invetiatu a cunósce temeulu indreptarei nóstre, mijloculu sí arm'a cea mai secura pentru dobândirea mântuirii. — Dar' cine e acel'a, care càutându la calca vietiei sale sí considerându multímea reutatiloru, fàradelegiloru s'ale se nu se infricosiedie, se nu se indoiesca sí chiaru desperedie de a poté dobândi lupt'a, de-a poté câscigá mântuirea si-a fí reprimitu in indurarea lui Domnedieu?

S. baserica inse nu lasa pre fii sei fóra ajutoriu, fóra mângaiere, si fóra intarire, — ci le díce: „auditi scripturile mântuitoriului nostru, care ne invétia totu-de-a-un'a cu versulu seu“ (Icosu), nu ve indoiti neci se desperati, cà-ci desperarea este urmarea mândriei, a marirei desierte, isvorulu perirei; ci recunósceți fóradelegile vóstre, pentru-cá acésta recunósccere este dovedirea umilíntiei ânimei, — marturisirea sí acúsarea propria este urmarea umilintiei adeverate, — sí acést'a facându Parintele cerescu nu vá socotí, cá amu respitu avuti'a daruriloru sufletesci primite, ci cu indurare ne vá primi in braçiale sale parintiesci, — pentru-cá indurarea sí iubirea lui Domnedieu e nemesurata, sí se uita la necasulu ânimei, la lacremi si întórcere.“¹⁾

Dreptu aceea esemplulu evangelicu alu Vamesiului este indemnarea spre umilintia, — éra a Fiiului ratacitu este dovedirea umilintiei impreunate cu remunerarea indurarei domnedieesci.

(Va urmá.)

I. BOROSIU.

[Handwritten signature]

1) Cfr. Canónele officiuului.

Despre s. taina a Penitentiei.

— *Siepte predice pentru postulu mare.* —

Predic'a II.

Despre modulu esaminarii cunoscintiei sufletului.

„Pocaitî-ve cei ce ati ratacitu,
intórcetî-ve din anima!“

Isaia c. 46. v. 8.

Pocaitî-ve cei ce a-ti ratacitu, intórcetî-ve din anima! ne striga Domnedieu prin profetulu seu. Intórcetî-ve din anima ratacítiloru, intórcetî-ve impetritíloru! — Unde? La Domnulu Domnedieulu vostru cu totu sufletulu, cu tóta anim'a vóstra. Intórcetî-ve, cà-ci: Eu sum Acel'a care din eternu v'amu iubitulu, Eu sum acel'a care v'amu tramisu vóue pre fiulu mieu unulu nascutu cá se ve rescumpere versându-si pentru voi, pentru fericirea vóstra sângele seu celu preascumpu pâna intr'unu picuru.

Iubitíloru! In Dominec'a trecuta v'amu vorbitu despre necesitatea, despre lips'a esaminarei cunoscintiei sufletului. Acum cu ajutoriulu lui Ddieu voiu a ve vorbí *despre unu modu usioru si practiculu alu ispitirei cunoscintiei sufletului.* Fiti cu luare aminte!

Fie-care pecatosu, voindu a-si trage sém'a cu sine, voindu a-si ispití cunoscintia sufletului seu, inainte de tóte trebue se se intórca catra Domnedieu, se-i tramita darulu seu, care se-i lumineze mintea, cá câtu mai lamuritu se póta cetí in sufletulu seu.

Muierea din sant'a Evangelia, pierdiendu o drachm'a, nu nici încérca prin intunerecu a o cautá ci „*aprinde lumin'a*“ (Ev. Luc'a c. 15. v. 8.) si numai apoi incepe a cercá banulu.

Asia trebue se faca si pecatosulu, se se intórca mai ântâiu la isvorulu de capetenie alu lumineloru cá se-lu lumineze. — Pentru-ce? — Pentru-cà efectulu pecatului este intunecarea mintii in asia mesura încâtu pecatosulu nu poté vedé si nu-si poté cunósce fora-de-legile s'ale fora lumin'a de susu. „*Apucutu-m'au fora-de-legile mele si nu amu potutu se vediu!*“ (Ps. 39 v. 16.) „*Domnedieulu mieu luminéza in-*

tunereculu meu!“ (Ps. 17. 31.) „*Luminéza ochii miei, cá nu cumv'a se adormu intru mórte!*“ (Ps. 12. v. 4.) pentru-cá numai Tu sínguru esci Dómne, care din indurarea T'a nemarginita ne luminezi cá se cunóscemu pecatele nóstre.

Este de lipsa Iubitóloru Ascultatori! cá se ne asiediamu cu sufletulu nostru inaintea scaunului judecatorescu alu supremului Domnu, alu marelui Domnedieu, si facându asia, se-i damu lui mai ántáiu multiemita adénca, pentru binefacerile nenumerate in cari ne-au impartesítu si-apoi se-lu rogamu cu umilintia fiésca se se indure a luminá intunereculu nostru, si se ne daruiesca cunoscienti'a deplina a tuturoru pecatelorú nóstre, precum si a numerului si a circumstantielorú acelor'a strigându cu Patriarchulu Jobu: „*Câte suntu pecatele mele si fora-de-legile mele invétia-me care suntu!*“ (c. 13. v. 33.) O prea indurate Dómne, O Domnedieulu animei mele, luminéza mintea mea, cá se vedu si se cunoscú tóte pecatele mele, asiá precumu trebuie si sum indetoratu acelea a le marturisí.

Cu asia caldura se rogá si fericit'a Veronica, si a dobânditu dela Domnedieu asia daru deschilinitu incátu, níci odata nu se marturisíá, pâna-ce Domnedieu mai ántáiu i-aretá tóte slabitiunile, tóte pecatele s'ale precum si cá de câteori le-au facutu si cum, si in ce modu trebuia se le marturisesca.

Fericit'a Margareta de Corton'a, de sí duceá o viétia sánta si atátu de placuta lui Domnedieu, incátu Domnulu Isusu Christosu i-s'a aretatu mai de multe-ori, totusiu se plângea cá Dlu nostru nu o numia „fíca“ ci „sermana.“ — Margareta l'a intrebatu odata pre Isusu, cá pentru-ce nu-i díce: „fíca mea.“ Dlu Christosu i-a respunsu: pentru-acé'a, cá unele pecate nu le-ai examinatú cu diligintia. — O Dómne! eschiamá ea, Tu care esci lumin'a adevérata, Tu, care tóte le vedi, si inaintea carui'a nimicu nu e ascunsu, aréta-mi tóte pecatele mele, cá acelea prin confessiune generala se le spélu si se le stergu. — Abia, cá finí rogatiunea acést'a, 'si si vediú tóte pecatele s'ale asia de luminatu incátu nici macaru cugetulu celu mai micu nu i-a remasu nevedintu. Le-au marturisu apoi tóte cu parere de reu; si éra-si aretându-i-se Domnulu o-a numitu-o „fíca mea.“

Nu dîcu eu, I. A! se cercamu minunile, ci ve dîcu că deca vi este voi'a a ve esaminá bine, mai ántáiu de tóte se poftesce si trebuie se recurgeti la Domnedieu, rogandu-lu umilitu se se indure a ve luminá cu darulu Spiritului santu, cá se cunósceti in ce, si prin ce a-ti pecatuitu?

Cerêndu estumodu daru dela Domnedieu, — urméza in-s'a-si ispitirea. — Si anume, trebuie se ne aducemu aminte, se ne revocamu in memoria, tóte lucrurile, tóte ocupatiunile, tóte faptele nóstre — tóte patimele, tóte aplecarile, moravurile nóstre, — se percurgemu de-amenuntulu poruncile lui Domnedieu si a santei mame Baserice, si se ne insemnamu totu ce amu comisu in contr'a lui Ddieu, in contr'a deaprópelui si in contr'a nóstra cu cugetulu, cu cuventulu si cu fapt'a — dela marturisirea din urma. Suntemu indetorati a cercá tóte pecatele de mórte cari nu le-amu marturisu. Dîcu, pecate de mórte si nemarturisite mai inainte, pentru-cá pecatele de mórte odata marturisite nu suntemu indetorati a le marturisi din nou, numai atunci deca nu le-amu marturisu bine, pentru-cá atunci marturisirea a fostu nula, sacrilega; precumu si atunci, cându suntemu in dubiu cá óre marturisit'amu cutare pecatu séu ba? séu deca ne indoimu cá óre pecatulu facutu este pecatu de mórte séu lesne iertatoriu, — in ast'feliu de casuri pecatulu dubiu trebuie marturisu. Dar' nu numai pecatele de mórte ci si cele lesne iertatorie inca e bene a le marturisi, si mai vêrtosu acelea cari ne casiuna óre-care confusiune ori nelinisce.

Dupa-ce acum ne-amu insemnatu tóte pecatele de mórte, urméza se cercámu numerulu acelor'a; pentru-ca suntemu indetorati a spune in s. marturisire si numerulu pecatelor cu cea mai mare esactitate, ce nefacîndu din lene ori nepasare, potemu se comitemu sacrilegiu.

Deca inse cinev'a, cutare pecatu mai de multe-ori l'a comisu, asiá, incátu i-e cu nepotintia a scí anume cá de câte-ori l'a facutu; atunci unulu cá acest'a se se folosésca celu puçinu de terminii: *mai de multe-ori, séu mai de puçine-ori.*

Mai departe, suntemu indetorati a esaminá nu numai pecatele facute, nu numai numerulu acelor'a, ci si impregiurarile intre cari le-amu facutu, pentru-cá prin impregiurare

se pôte marí pecatulu fórte, ma si duplicá si triplicá. Asia spre pilda: Óre-cine-v'a fura o secure, cu care apoi ucide pre barbatulu muierei pre carea elu o-a poftitu. Vedeti ce pecatu mare! 1) Pecatuesce in contr'a porunței a 7-a, cá fura securea; 2) in contr'a porunței a 5-a, cá ucide pre barbatu; a 3) a poftitu muierea deaprópelui seu, adeca pecatuesce in contr'a porunței a 9-a. Éca dar' cum se maresce pecatulu. De-óra-ce nu fiesce carele pôte cunósce impregiurarile, pentru ace'a e de lipsa cá pecatulu fiesce-carele se-lu marturisesca límpede, curatu, asiá precum l'a facutu cá confesariulu se scia si se póta distinge si demustrá impregiurarile.

Ce cugetati I. A! óre e gat'a, e finita examinarea cunoscientiei sufletului prin ace'a cá amu examinatú pecatele facute in contr'a lui Ddieu, a de-aprópelui si in contr'a nóstra; precum si numerulu acelor'a si circumstarile intre cari le-amu facutu?

Nici decátu. Nu este de ajunsu numai atát'a. Pentru-ce? Pentru-cá, omulu pecatuesce nu numai prin ace'a ce *face* ci si prin ace'a ce *nu face*. Prin urmare este de lipsa, cá peccatosulu se se esaminedie cá: ce a trebuitu se faca si nu a facutu? Din ce se vede cá potemu pecatuí nu numai *facându* ci si *intrelasându*; asia dara peccatosulu este indetoratu a se examiná intru tóte, incátu a intrelasatu cev'a in cele ce privescu pre Ddieu, pre de-aprópele, si pre sine însu-si. Si acést'a detorintia atátu e de mare, incátu nimene nu se pôte escusá cu *nescientia* pentru-cá e prefacuta; nu cu *uitarea*, cá-ci din ace'a se nasce. Multe si nenumerate suflete se torturédia in iadu, cari din lene nu au marturisu peccatele intrelasarei. Acést'a asertiune vi-o si demustru din s. Scriptura.

Stulu Evangelistu Mateiu (XXII. 12.) ne amintesce, cá unu chiamatu la nunta, nici unu reu nu a facutu — numai a intrelasatu a se imbracă in vestmentu de nunta „*cum ai intratu aici neavendu vestmentu de nunta,*“ si éta pentru acést'a intrelasare fù aruncatu in intunereculu celu mai din afóra. Servulu cārui i-a datu domnulu seu unu talantu, nu l'a risipitu, nu l'a pierdutu in cārți, nici l'a beutu in cārcima, si totusiu fù osénditu, — care a fostu pecatulu au vin'a lui? Numai ace'a, cá nu l'a folositu cá ceialalti, nu l'a fructificatu; cele cincí fetióre neintiepte, nu a comisu pecatulu

necuratiei, ci au omisu a pune oleu in lampele sale, pentru-ce se eschisera din imperati'a lui Ddieu. Avutulu fù aruncatu in iadu. Pentru-ce? Dóra pentru pomp'a s'a. Nu. Tóta vin'a i-a fostu, câ cersitoriului Lazaru nu i-a datu elemosina. — Cei cinci invitati la nunta, nici talharia, nici furtu, nici ucidere n'au comisu si totusi furà eschisi dela nunt'a cerésca. Pentru-çe? Pentru-câ invitati fiindu nu s'au prezentatu. — Dintre cei doi smochini, nici unulu nici altulu in locu de póme nu au produsu nici veninu, nici spini inghimposi, ci infrundiáu frumosu; si totusi, unulu fù blasmatu, altulu taiatu. Pentru-ce? Pentru-câ n'au produsu fruptu corespundietoriu soçiului lor.

Din exemplele aceste destulu de chiaru a-ti potutu intielege, ce pecatu mare facu acei'a cari negliga ispitirea pecateloru intrelasarei séu omisiunei.

Omulu póte pecatuí omitiendu: 1) cele ce privescu pre Ddieu. 2) pre de-aprópele. 3) pre sene ensusi.

Ve voiu enumerá câte-v'a pecate de aceste, cá se ve sciti ferí in venitoriu de ele, si nu cumv'a cele neglese esaminandu-le se le márturisiti. Nu vorbescu eu de omissele principiloru, prelatíloru judiloru, ministriloru justitiei. Nu. „*Seraciloru, m'a tramisu Domnulu se predicu.*“ (Luc'a. 4. 18.)

Ispitéasca-se fie-care, óre nu a neglesu de-a invetiá articii capitali ai religiunei crestine? Óre scí tóte mandatele lui Ddieu si-a s-tei Baserice? — Nu ai omisu a te pregatí câtu mai bine, cându ai voitu a te impartasí cu óre-care sacramentu?

Ispitéasca-se fie-care, óre silitus'au a face destulu detorintieloru statului seu? Asiá, barbatulu sí parintele de familia, nisuítu-s'a a câscigá cele necesarie pentru sustinerea femeiei sí a prunciloru sei? Maestrulu, déca a luatú plat'a inainte, silitu-s'a la terminu a gatá lucrulu?

Avutulu óre nu a pecatuitu in contr'a iubirei? Ajuta-t'a pre celu lipsitu? Dat'a pâne celui flamêndu? beutura celui inçetatu? celui golu îmbracaminte? Câte sí câtu de mari pecate suntu aceste, sí cine se acusa de ele? Cine le márturisesce?

Câtu de tare pecatuiescu parintii cari negliga detorintiele lorú parintiesci. Éta vedemu prunci rei, indaratnici ne-

ascultatori, cari ducu o viétiá necurata, fete, neascultatórie, rele; sí pentru-ce nu se acusa parintii in s. marturisire, cà au omisu a-si cresce pruncii intru fric'a lui D-dieu? Vedemu barbati cari tóta diu'a petrecu in cârcima, muieri cari diu'a scumpa o petrecu in vanitate, inpodobindu-se sí chitindu-se pre sene, negrigîndu de nascutii sei. Pentru-ce parintiloru n'ati facutu destulu detorintieloru vóstre, indemnându baetii vostrii, spre celea sânte, bune sí salutarie? Pentru-ce voi d-loru, stapâniloru, n'aveti grigia de servitorii vostrii, se invetie cele de lipsa pentru mántuirea sufleteloru sale? Tramisu-i-ati la biserica? Infruntatu-i-ati vediendu cà facu reu? Acei'a cari au datin'a rea de a injurá, blastamá, silitu-s'au din respoteri a stêrpí din anim'a loru acésta datina rea? Sí ce midiulóce au folositu spre stêrpirea acelor'a?

In urma pecatuescu in contra dreptatii, ecuitatii sí justitiei acei'a cari omitu a impliní *dorintiele ultime*. O Dómnne! câti suntu de acei'a, cari posedu, tienu in mâne lucruri straine, sí nu le restitué! — Fetiorulu fâcut'a destulu dorintiei parintelui seu care cu gura, cu limba de mórte i-a lasatu se implinésca cev'a pentru elu? Asemene barbatulu dorintiei muierii sale s. a. m. d.

Cesariu naréza istori'a urmatória: Unu monachu cistercitu, voiá a trece preste fluviulu Elba. Bani n'avea la dên-sulu. A rogatu dreptu ace'a pre unu naieriu se-lu tréca, pentru-câ banutii cumu vá sosí acasa i-vá tramite. L'a trecutu. Monaculu a mersu acasa, dar' sí-a uitatu se trimitia banutii naieriului. Nu preste multu tîmpu monaculu cade morbosu de mórte. Se marturisesce; inse uita, a spune cà naieriului nu i-a solvitu detori'a, séu póte cà a cugetatu unu lucru asiá bagatelu, doi bani, nici nu e pecatu a instrainá. 'Lu parasescu poterile, pâreá cà e mortu. In statulu acest'a a vediutu inaintea lui banutii cari a intrelasatu a-i solví naieriului. Ce minune! banutii totu se marescu, intru atát'a, in câtu îi inchideáu calea sufletului seu care dorea a sborá la ceriu. Spre cea mai mare bucuria sí mângaiere a lui, de odata audí unu tonu angerescu, dîcîndu-i pâna ce te voru impededá banutii nu vei poté intrá in ceriu, deci reintórce-te la viétiá. Tredîndu-se, rogá pre mai marele claustrului se platésca

banutii pentru dânsulu. Ce întemplantu-se a espiratu in Domnulu.

Déca Iubitiloru, unu lucru asiá bagatelu ne impiedeca a intrá in ceriu, cu câtu mai vârtosu voru fi impiedecati acei'a cari nu doi banuti, ci fiorini mai multi, séu póte sute sí mii tienu la ei, sí nu-i restitué.

Pentru ace'a dara Iubitiloru ispititi cu diligentia cunoscienti'a vóstra, sí nu numai cele ce-ati *fàcutu*, ci sí cele ce *n'ati fàcutu, a-ti intrelasatu a face* — le marturisiti, déca voiti a trái in veci.

Afara de pecatele aceste, suntemu indetorati a esaminá cunoscienti'a nóstra, cà nu e ingreunata prin cutare pecatu *strainu*.

Ce se numesce pecatu strainu?

Pecatu strainu se numesce: carele de-sí se esecuta, se face prin altulu, totusi, încátu amu fostu caus'a acelui'a, in asemenea modu ne facemu vinovati, sí asemenea ni se imputa inaintea lui D-dieu.

In câte moduri se póte contrage pecatu strainu?

In nóua moduri:

1. Poruncindu altui'a se pecatuiésca. Asiá pecatuiescu: judii, parintii, mai marii etc. Poruncescu spre pilda parintii prunciloru se fure, se nu mérga la baserica, la scóla etc. Ministrii justitiei p. e. apróba séu demanda cutare nedreptate. Éta Iub. Asc. Davidu nu a ucisu, ci a demândatu se ucida pre Urie; Pilatu n'a restignitu pre Christosu, ci l'a datu se-lu restignésca; Irodu, nu a ucisu cu mân'a sa pruncii din Vifleimu — sí totusi, atátu Davidu, câtu sí Pilatu sí Irodu se facura partasi acelor'a.

2. Sfatuindu, indemnându pre altulu a pecatui. O câte, nenumerate pecate se facu asiá! Caiafa numai a sfatuitu sè se omóre Christosu. Irodiad'a numai a sfatuitu sè se ié capulu s. Ioanu botezatoriulu etc. Asemene facu toti acei'a cari intindu altor'a mâna de ajutoriu a pecatui.

3. Convoindu-ne, unindune in pecatu. Adeca, vediendu pre altulu a face reu sí nedându-i nici unu sfatu, e destulu cà-ci aretamu cà ne convoimu. Asiá a facutu Saulu. Elu nici o pétra n'a aruncatu asupr'a s-tului Stefanu sí totusi, dupa cum díce s-tulu Augustinu, totu a facutu. Heroltu ne spune cà o fetitia,

rogându-se pentru iertarea pecatelor maicii sale; de odata i-se ivi o umbra urita și inspaimântatorie, umbr'a maicii sale, și i-dîse: fiic'a mea, înceta a te mai rogá pentru mine, pentrucá eu sum osêndita pre veci. Dar' cum póte fi acést'a? — o intrebà fetiti'a — tu te-ai marturisu si cuminecatu? Asiá e replicà umbr'a. Inse eu nu pentru pecatele mele, ci pentru a altor'a, pentru pecatele servitóreloru mele sum osêndita, cari se desfrânáu, și eu nu le-amu sfatuítu spre cele bune, ci le-amu lasatu se faca dupa placulu loru. Preotii incontinù me admoniáu, dar' eu n'amu urmaritu sfatulu loru bunu, și acumu pentru aceste me osêndii.

4. Lingusírea este modulu alu patrulea, de a contrage pecatu strainu. — 5. Primirea, aপরera, protegerea séu scutirea peccatosíloru. — 6. Participarea, impartasírea cu altulu in dobânda nedrépta séu in furtu. — 7. Tacându, paliandu, acoperindu peccatulu altui'a. — 8. Neimpiedecându pre altulu — fàra paguba séu dauna proprie — de-a face peccatu. — 9. Nedescoperindu — tainuindu — peccatulu séu fóradelegia altui'a, atunci cându ni erá detorinti'a. Cluj

In urma, se póte contrage peccatulu strainu așitiandu, invitându, scandalisându ori directu ori indirectu prin esemple rele pe altulu. Unulu cá acést'a e indetoratu a marturisi nu numai peccatulu propriu, ci trebuie se spuna, cá, in publicu și între cine l'a facutu? fost'au póte de fașia teneri și prunci nevinovati, cari póte séu scandalisatu de cuvintele de faptele s'ale.

Iubitíloru; Se-ne deschidemu ochii, se socotimu, cá nu numai de sufletulu nostru, ci și de totu sufletulu pierdutu prin noi, vomu dá séma inaintea lui Dumnedieu. Se nu ne marimu dar' numerulu peccatelorú nóstre si prin peccatele altor'a séu straine.

Din cuvêntarea mea de adi ati potutu Iub. Ascultatori! din destulu intielege, cumu trebuie se ve ispititi sufletele vósre, cari peccate se le cercati și cercându-le se le marturisiți.

Deci dara, traga-si sém'a cu sene fiesce carele, și ispitésca-se bine in dílele aceste sânte. Cerce-se fiesce-carele, cá ce a peccatuitu in contr'a lui Dumnedieu, a de-aprópelui și in contr'a s'a nu numai comitiendu, ci și omitiendu, și impartasíndu-se in peccate straine. Și făcându asiá, veniti, veniti și

ve proscerneti cu tóta umilinti'a sî increderea la pitióarele serviloru lui Domnedieu, a Preotiloru — dicîndu: „*pecatuit'amu, pecatuit'amu, facut'amu strêmbatate, Dómnne Domnedieulu nostru, intru tóte dreptatîle T'ale.*“ (Baruch. 2. 12.) inse „*Induratu, induratu fii poporului Teu, pre carele l'ai rescumperatu!*“ (V. Moise 21. 8.) Aminu!

IOSIFU GRAMĂ,
preotu gr.-cath. in Almosd, dieces'a
Oradii-mari.

Cersitoriulu.

Crestini si frati ce sunteti, uitati-ve la mine!
Nu treceti pe betrânulu seracu sî rugatoriu!
Cà-ci suntu strainu in lume, traiescu numa 'n suspine;
Suntu orbu, fàra putere, sî 'n diu'a care vine
N'amu unde se-mi plecu capulu. — Dati, dati la cersitoriu!

Eu m'amu nascutu in lume in di'le lungi amare! .

Parintii mei murira straini sî plângatori,
Lasându-me pe drumuri, sî fàra de mâncare,
Sî fàra de vedere, cersîndu in gur'a mare
De astadi pàna mâne — crestini induratori!

O fie-ve-indurare, sî faceti-mi sî mie
O parte dinti'o pàne; nu me lasati se moriu
De fóme 'n façi'a vóstra! Si dati sî se ve fie
Pentru parintii vostri si-a vóstra avu'te;
De unde dati se crésca. — Dati, dati la cersitoriu!

Suntu golu, sî vântulu bate, sî nóptea 'naintéza . . .
Eu 'mi-amu pierdutu cararea . . . sî vântulu cu fiori
Innéca a mea voce . . . puterea 'mi incetéza . . .

O! credetî-mi sî mie, sî ceriulu se ve créza!
La pasurile vóstre — crestini induratori!

Dati, dati! se ve dé ceriulu viétia sî putere,
Sî sânt'a di de mâne ve fia de-ajutoriu!
Se ve-indulcésca trainulu sî ori-care dorere,
Se n'ajungeti cá mine, s'aveti ori-ce veti cere
Pentru copii vostri. — Dati, dati la cersitoriu!

O! dati sî rugaciunea sî lacrimele mele
Se fie ascultate in ceriu de mii de ori!
Cà-ci pentru mine 'n lume sî noptile cu stele,

Sî dîlele cu sóre suntu negre, sî in ele
Me ratacescu pe cale — crestini induratori!

Dati, dati! făràmatur'a ce cade dela mésa
La celu-ce-abiá mai póte se spue alu seu doru;
Sî nu ve 'ntórceti capulu sî datî-mi ce ve lasa
Acumu inim'a vóstra, cà-ci n'amu nici patu nici casa,
Nimicu, nimicu in lume. — Dati, dati la cersitoriu!

~~~~~
Asiá plîngea 'ntr'o séra de iérna viscolósa
Unu orbu cu mân'a 'ntinsa, cerêndu la trecatori,
Si ratacindu càdiuse pe calea-i durerósa
Sioptindu in agonie: „Crestini induratori!“

Sî multu dupa ace'a, pe cându in lumi festine
Se 'nveseleau avutii cu cânturi sî amoru,
O murmura de vânturi c'unu echo de suspine
Parea ca totu repeta: „Se dati la cersitoriu.“

M. Zamfirescu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

D I V E R S E.

Tezaurulu dela Petrós'a séu Cloşc'a cu puil soi, (pastratu in museulu nationalu din Bucuresci), au fostu objectulu prelegerei publice tienute de dlu *Dionisiu O. Olinescu* in siedinti'a publica din 7 l. c. a societatiei p. literatur'a sî cultur'a poporului românu in Bucovin'a.

Cancelari'a nóstra redactionale a câscigatu dreptulu de proprietate alu acestui interesantu studiu archeologicu si 'lu vá publicá in colónele diuariului „Amicalu Familiei.“

Dlu Ioanu Popu doctorandu in sciintiele teologice, dela care amu publicatu si noi câtiv'a articlii de valóre literaria, fû denumitu de profesorulu pentru catedr'a de teologia morala si pastoralala la seminariulu din Gherl'a.

Dlu Vasiliu Criste preotu in Zalnocu, colaboratoriu ordinariu alu acestui diariu si auctoru alu unui mare volumu de predice si a altoru scrieri de valóre literaria, a fostu promovatu la parochi'a T. Sarvadului.

† **Georgiu Tecariu** parochulu si protopopulu Betleanului a repausatu in 9 Februaru, in anulu alu 70-le a vietiei si 40-le a pastorirei sufletesci. — Fia-i tierfn'a usióra si amentirea eternu-beneaventata!

Proprietariu, Redactoru si Editoru: Niculae Fekete Negrutiu in Gherl'a.

Gherl'a. Imprimari'a „Auror'a“ p. A. Todoranu 1884.